

ԱՐՄԵՆԻԱ

2

34

הנתקה

וישמר משמרתי (כו, ח).

הגאון רבי ברוך בעיר ליבוביץ זצ"ל ראש ישיבת קאמיניץ (נלב"ע ה' כסלו ת"ש), התפרנס בגדלותו בתורה ובשיעוריו העמוקים, בנוסף היה לשם דבר הנagation בעבודת ה', בחסידותו ובפרישותו.

כאשר הייתה הרכבת נסעה לחופשה, היו ממניהם תורנות בין הבחרורים לשמש את ראש הישיבה ולדאוג לכל מחסרו.

פעם נכנס הבחור תחורן לראש הישיבה ושאלו, האם הוא מעוניין במأكل בשרי או חלב? השיבו רבי ברוך בעיר, 'מיר גלייכין פליישקיס', (אנחנו מעדיפים בשרי), התפלא הבחור מן החשובה המוזהה, בהכירו את ראש הישיבה כמה ורק הוא מהשגה באוכל, אך התבישי לשאל. כאשר חזר הסיפור על עצמו מספר פעמים לא התפקיד הבחור, ושאל: 'ילמדנו רבנו, הרי כתוב בגמ' "סודה שהנתך ממנה משון ידע הימנח" (גיטין ע, א)? ענה רבי ברוך בעיר: חס ושלום, אני אוהב מאכלים בשאר יותר מאשר מאכל חלב, אי מעדר את הבשר עקב העול הנגט ממנו, על ההמתנה להשמר ביןבשר לתלבב - הוא על מלבותיהם. (מפני תלמידיו הגראי מורה שליט"א מוכא

(כ) דין המטבח היהודי).

קנות האומות בגודלות ישראל

מדוע האריכה התורה בעניין הבאות?

למה רומו מיולי הבאות בעפר?

מהו ההבדל בין שתי הבאות?

"וכל הבאות אשר חפרו עבדי אבוי... סתומות פלשתים ומלאו עפר" נבראשית כו, טז "ויריבו רעי גור עם רעי יצחק לאמר לנו המם" (שם, כ)

"אומר לך, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענן אברاهם יצחק וייעקב, והוא ענן גדול הוציאו רשותינו בחוץ קטרה, ואמרו יכל מה שאירע לאבות סימן לבנים. וכך יאריכו הכתובים בספר המסעות וחפירות הבאות... וכולם באים ללמד על העתיד"

מעשה אבות סימן לבנים

ונראה לבאר פרשה זו על פי מה שכתב ברמב"ן (בראשית יב, א), שככל מה שאירע לאבות הוא סימן לורעם אחרים, וכן הארכו הכתובים בספר המסעות וחפירות הבאות ושאר המקורות, כדי ללמד על העתיד.

פרשת המריה על הבאות, הכתובה בארכיות אצל אברاهם יצחק וייעקב, טעונה ביאור, מה ראתה התורה לפרט כל בר את הקורותות אותן במעשה הבאות? ועוד קשה, מדוע בפעם הראשונה סהמו הפלשתים לחלוין את הבאות אשר חפר אברاهם, ואילו בפעם השנייה, כשהרבו רועי גור עם יצחק, טענו לבעלותם על המים, אך לא סתמו את הבאות?

עוד יש להבין, מדוע בפעם הראשונה קראה התורה לאותם שהתנכלו לבאות בשם "פלשתים", ואילו בפעם השנייה אף שגרר היה הארץ פלשתים קראה להם התורה "רווי גרד"? והרי הדבר אומר דרשני.

נמצא אם כן, שהתנכלות המכוננים לבלותם שփרו אברاهם יצחק, יש בה רמז למה שעתיד לבוא על עם ישראל בזמן הגלות, כאשר אומות העולם יתנכלו להם וישטמו אותם על לא עון בכם. מתוך הבנה זו נראה לבאר, שני הפעמים בהן התנכלו יושבי הארץ לעבדי יצחק על דבר הבאות, מבענומן על שני מהלכים נפרדים (בשנת הגויים עם ישראל).

הזהורה ואמרה: "וכל הבארת... סתומות פלשתים וימלאו עולם", שכן כוונת הפלשתים הייתה להשיכח את שמו וגדלותו של יצחק, ולהעביר את השפעתו וחשיבותו מקרוב הארץ.⁴

חמרת הממון וشنאותם של עם הארץ

לעומת זאת, בפעם השנייה בה התרכבלו
ירשבי הארץ לעבדיו יצחק על דבר
הבראות, לא נעשה הדבר על ידי המלך או
השרים, אלא על ידי יושע גרא - האנשים
הפשוטים ביותר. מריבה זו לא הייתה מלחמת
קנאות הגדלות והחшибות, אלא מפני שרוועי
גרר חמדתו לעצם את שפע הברכה שהביא
 יצחק אבינו על הארץ, ולא הבינו שהמים
לא באו אלא בוכתו, ולפיכך טענו "לנו
המים" (שם. כ).

בכך שונה התנצלות זו מהתנצלותם
הראשונה של הפלשטים ליזחק,
שאו ידעו הפלשטים שהברכה באה בזנותו
של יצחק - אלא שכנאו בעצם קיומו
ועשיותו, אולם בגין לא השビルו רועי גור
להכיר בכך כי יצחק הוא מקור הברכה,
וחמדיו את המים.

חמדת ממון זו של רועי גדר הנבערים, הילכה והתפתחה לשנאה של ממש. בתחילת היה זה רק יוכוח ממוני על מקורות חיים, בבחינת 'עסן', וכן קרא יצחק את שם הבאר הראשונה "עשק", כי התעשקו עמו" (שם). אולם בחלווף הזמן הפך היוכוח ה'משפטני' - בביבול - לשנאה סתמית לעצם קיוומו של יצחק, ולפיכך קרא יצחק את שמה של הבאר השנייה "שטנה", כי עתה לא הייתה זו אלא שנאה כפושטה.

34 התנכילות אומות העולם לישראל

נמצא מעתה, כי בפרשה זו הتبאה
צורתה של התנכחות אומות העולם
ליישרל בהיותו בגלות, כאשר מביא הוא
עמו ברכה ושבע כלכלי לכל מקום אליו הוא
 מגיע.

פעמים שלבי הגויים חשים מאויימים מהצלהתם של היהודים, וכפי שהיה במצרים: "ויקם מלך חדש על מצרים... ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועוזם ממנה" (שמות א, ח-ט). זה מה שאירע ליצחק בפעם הראשונה, כאשר אביהם מלך פלשתים חש מגודולתו של יצחק.

קנאותם של המלכים

בשני מישורים התנצלו הכנעניים על דבר
הבראות, בפעם הראשונה היה זה
מתוך קנאה בעשרו ובגדולתו של יצחק
שהתרבו מאד, כפי שמספרת התורה
(בראשית כג יב-יד): "ויזרע יצחק בארץ היה
וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכו
הו". וגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל
מאוד ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבודה
רבה". גודלו זו של יצחק אבינו, הביאה את
שרי הפלשתים לקנא בו, וכדברי הכתוב (שם,
ד): "ויקנאו אותו פלשתים".

ונראה, כי קנאה זו לא באה מאנשי העם
הפשוטים, שהרי אדרבה, הם
השתוקקו להתקרב אל יצחק ולקבל מעט
משמעותו, ובכפי שאמרו' חז"ל (בראשית
רביה פ' סד אות ז), והובא בראשי שם י) "שהיו אומרים
ובכל פרודתו של יצחק ולא כספו זהבו של
אביימלך"^י, ובכמו שכယאר המזרחי (בראשית שם):
"שהיו מגדים אותו [נאית יצחק] בגודלה
אלקרת, שהיו אומרים, זבל פרודתו של
יעזק יותר מבורכת ויוטר מוצחת
כשישימהו בשדורותיהם, מכל כספו זהבו של
אביימלך". נמציא אם כן, שקנאה זו באה

**מהמלך ושריו, בראותם כי יצחק מצילה
מאוד והברכה שורה בכל מעשי ידיו, והמון
העת נזהה אחריו עד יותר מן המלך עצמו.**

לפיין גירש את יצחק מלך פלשׂתים
בעצמו, שנאמר (שם, ט): "וַיֹּאמֶר
אָבִימֶלֶךְ אֶל יַעֲקֹב לְךָ מַעֲמָנוּ כִּי עַצְמָתָךְ
מֵאֶיךָ", ופירש האור החיים (שם): "וְאַזְכָּר
הַמְּלֹכוֹת נִכְרָת לִפְנֵי גָּדוֹלָתוֹ,
וְאַזְכָּר לְךָ בְּיוּן
הַמֶּלֶךְ כֹּזה", שכך הדבר סיכון את מעמדו
במלך, ולכן העדיף אָבִימֶלֶךְ לגרש את יצחק
ולא ניסה להשאירו בגורר ולנצל את עשויה,
משום שבראוו כי יצחק מצלה יותר ממנו,
וְאַנְשֵׁי גָּדוֹלָה מִכְּרִים בְּכֶךָ שִׁיצַח קַהֲוָה מִקּוֹר
הברכה, עלתה קנאתו והביאה אותו לגרש
את יצחק בעצמו בלבד לחוץ על ברבו.

סתימת הבארות בגרר אף היה לא נушתה על ידי פשוטי העם, אלא דוקא על ידי שרי גדר, וככפי שכותב הרמב"ן (שם, י), מפני שאף היה הייתה מלחמת קנאותם ביצחק.² סתימת הבארות - כמו גם גירושו של יצחק מגדר - נועד להשכיח את יצחק מלך העם, ולכן סתמו שרי גדר את הבארות בעפר, כדי שלא ישאר ליצחק שום זכר בכרך.³ ונראה שהזהו הטעם שהגדנישׁ

ורבקה אמרה וגוי בנה לאמר וגוי' שמעתי
וגוי' אחיך לאמר. להבין כוונת
השתיה פעמיים לאמר שבפסקוק זה. בשעה
בשם הרוב הקדוש איש אלחים קדוש יאמר
לו מי נחמן Kasover זללה"ה, דהנה מסתמא
דבריהם של יעקב אבינו ע"ה ואמרותיו היו
תמיד בלשון רכה כדרון של צדיקים, דברי
חכמים בנחת נשמעים. ודיברנו ואמירותיו
של עשו היה מסתמא בלשון מזכרת גדלות
בדרכך דברי עתק בגאותה ובזה. ותהנה עשו
בבאאי היה מתיירא מפני יעקב אבינו ע"ה
שלא עשה איזה תחבולה בחכמתו כדי שהוא
יטול הרכות מאביו הצדיק. ולתת הרכות
ישחק בתשיא לעשו עצה הנגנת וטוובת לפניו
שלא יוכל יעקב לבוא בערמותו וחכמתו
וליטול מאכיו הרכות, היינו בעת שיבוא

לפניו עם הツידה ידבר עמו בלשון רכה
ובתחנונים ידבר בלשון יעקב, וזהו היה סימן
מובהק ליצחק לידע שעשו הוא המדבר.
דמסתמא כשיובא יעקב בתחכולותיו לפניו
עם צידתו ולדבר עמו כאילו הוא עשו ישנה
שעמו ודיבورو לדבר גדורות בלבושן עשו כדי
שלא יבין אביו שהוא יעקב וידמה לו שהוא
עשו ממש באמת. וכעכשו שמספר סימן זה
יעשו שידבר דוקא בלשון רכה, יתרודע
לייחס בבירור מי הוא המדבר:

אמנם רבקה אמונה ע"ה ידעה מසימן זה
שמספר יצחק לעשו, וזה אמרה אל
יעקב בנה לאמר, הינו כшибוא אל אכבי
לדבר עמו או ידבר עמו רכה ותחנונים בלשון
עצמם כמוז וקדם. וטעמו של דבר, היה
שמלעתית את אביך וגגו לאמר, הינו שפקד
עליו שכבוואו לפניו עם צידתו ידבר עמו
בלשון רכה שהיא לו ליצחק בזה סימן
מובהק ליידע מי הוא המדבר, וזה תדבר גם
אתה בלשון רכה ויסבור אביך שעשו הוא
המדובר כדי שתתקבל ממנו הברכות. עד כאן
לשונו הזוחב של מוהיר נחמן קאסוטיר ז"ל
הפל. ודבריו פי חכם חן ושפתים ישק משיב
דברים נוכחות:

ב) עוד יש לומר שמרמו כאן על עם קדוש בני אל חי, כשרואים חס ושלום שיצא עליהם גנירות רעה מהמסטינים ומקטיגרים, אל יתהיasso מלהחאמץ בתפילה כי בודאי יש יכול רידם על ידי תפילה לה' יתברך לבטל מעלהם כל הגנירות אשר לא טובים הנה, ויתן ה' יתברך לבכם עליינו לטובה. וזהו ורבeka אמרה אל יעקב בנה לאמר, הינו שיתפללו ויתהנו לה' יתברך שירחם עליהם וכל ידי זה יוכלו לבטל מעל עצםם כל הגזירות רעה ויהפוך לבכם של המסתינים ומקטיגרים עליהם לטיב. כי הנה שמעתי וגוי מדבר וגוי עשו איך לאמ. מדבר, הוא לשון

לאך לפעמים, שנות הגינויים נובעת מחייבת
את ממון היהודים. בדרך כלל מתחילה
הופעה זו אצל פשויטי העם, המשוחחים
בינם בחתלהבות אוזות היהודים
האויצרים בידם את הכספי של כל העולם,
כשם חומן מתפתח הדבר לשנהה של

בממש, אנומתתילים הם לפניו bijoydim. והוא
המהלך השני שהוא אצל יצחק, כאשר
חמדת הממון של רועי גור - שהיתה
בתחלת בבחינה 'עשות' - התדרדרה בסופו
של דבר לישטנה.

בפרשה זו לימדה אותנו התורה גם עצה כיצד לנווה בשני מוצבים אלו -

להתרחק מאותות העולם. כך עשה יצחק
אביינו בפעם הראשונה: "וילך שם יצחק"
(שם, ז), וכך עשה גם בפעם השנייה: "ויעתק
שם" (שם, כב). אין דרך אחרת להתמודד עם
קנאותם, חמדותם ושנאתם של אומות
העולם, אלא להתרחק מהם", ולהעתיק את

**מגורינו מביניהם ועד מועד, בטרם יבואו
לבלותינו ח'ז.**

עם ישראל בגדתו, נתקל בשנאה המוכרת
של פשוטי העם כלפיו. אך ישנה גם
קנאה של 'מלבי אומות העולם', המקנאים
בגזהותם של ישראל, ועיקר מערתם היה
להשכיח את שם ישראל המיזוח. במקרים
אלו לא יועלו שוד וחותדות, כי גזלת
ישראל היא לרען בעיניהם. על כן, מעשה
אבות סימן לבנים, וכיצחק אבינו - על עם
ישראל לעזוב את המקום בו שוררת שנאה
וז, ולצפות לבייאת משיח צדקינו במהרה
בימינו אמן.

וממילא יתבטלו הגירות, כי ה' יתברך יתנו
בלבם לדרחם עליינו ולהטיב עמנו בכל מני
טבות כי לב מלך והשרים הוא ביד ה' לכל
אשר יחווץ יתנו, ונמצא שכל הגירות הם
רק באמירה ולא בעשיה בפועל ממש חס
ושלים, כי אין שום אמירה בעולם שתהא
מלשכת העשיה ממש, זולת אמרותיו של ה'
יתברך יתעללה אמרת ה' צדופה (שמואלב' כב,
לא), כי הוא אומר ועשה מדבר ומקיים וכל
דבריואמת וצדוק. וחיקף בשעת אמרתו
קדושים מיד נחשב האמירה למעשה וכאי לו
כבר עשה:

הנאה וממשלה היינו מה שנתן לו ה' יתברך
כח וממשלה לעשות ברצונו הוא רק אמר,
היינו אמרה לחוד, שיאמרו לנו גוזר עליינו
גירות לא טובים אבל לא שייעשו בפועל
מש, כי מה שנתן ה' יתברך בכלם גוזר
עלינו הוא רק לאיים עליינו ונשוב אל ה' יתברך
כדי לשבור לבנו הזונה ונשוב אל ה' יתברך
בתשובה שלימה באמת בכל לב ונפש
ולחפה לפניו יתברך באמת לבך וזה נקי,
והקב"ה חפץ ומשותק לחפילהן של ישראל
ובודאי יקבל חפילתו ותשוכנו הרמה

1 קח לי שני גדי עזים טובים. איתא במדרש
רביה (ס"ה, ס) טובים לך וטובים לבניך
לבעין שעילן יין אתה נוטל הכרחות וטובים
אתה נוטל הכרחות לאיך ועתה כמה סיבוכים
אחד לה' ואחד לעוזיאל. ויש להבין כתנות
המדרש בזה ולא היו עניין וכוהנה רומה לו כאן
מעשה של שני שערין יה"כ. גם יש להבין
עיקר יסוד הרבו שהשתולה. רבקה אמרנו
שיגיעו הכרחות ליעקב ועתה כמו סיבוכים
להה במאכלים ומטעים ועתות גדי העזים.
וגם מן השמים סייעו הרבה לע יעקב זהה, ריש
להבין, אפס, על עיקר דבר הדמי כל הכרחות
הה רק ענייני עזה"ז משנני הארץ וזגן תיושב
ולא מצינו לעדרי עולם שיבבו להשתדל כל
כך בטובתו של עזה"ז. שנית, עד יותר קשה
ההרי אנחנו ראים גנט עתה נתברך יעקב
מי' הגם רוב הכרחות וטובות עזה"ז הם רק
לעשות ולמצער היה ביד בני יעקב שנים
מתցים וא"כ לכארה היה כל היגיינה לחונם
ורוק יעקב סבל הרבה מזה כי הוצרך לבורות
ולירא מעשו:
והנאה הנה יעקב אבינו מיאן מליך לקבל
הכרחות וכמו דמבהיר בפסק
שהקשה לאמו אויל' ימושני אבי, ובמברשת רבה
(שם יא) מבואר ויקח ויבא לאמו אנוס וכבר
וכוכה. וכן הא דאמר הן עשו אח' איש שער
ואנכי איש חלק ואיתא במדרש (שם י) הן עשו
אח' איש שער גבר שדין ואנכי איש חלק
כדוחיב (ברורים לב' יט) כי חלק ה' עמו יעקב
חבל נחלתו, ולבאנרה אינו מוכן מא"ר שיר
טענה זו שלא לילך לקבל הכרחות, רק הפ"
הביבן יעקב ידע שה הכרחות היה מענייני
ערת"ז ומה שיכים רק לעשו ולא ליעקב והוא
יעבר טעמו של יצחק שרצה לבך דוקא לעשו,
שברצונו היה שעזה"ז ניתן לעשו דיצחק ידע
יעקב צדיק גמור וכמו שאמר הקול קל יעקב
ופירש"י כיון דעתך כי הקורה ה' הבין שהוא
יעקב דשם שם שגור על פיו ועל כן לא רצה
לייתן לו הכרחות עזה"ז דעל ידו יתכן שיקלקלע
במי' מעשיהם וכמאות' (שם ח, ז) ודעם לבך
ושנחת. וכאמון ברכות לזה ובהכרחה ראשונה
שבבר שمبرיך לעשו אין בהם רק ענייני עזה"ז

ב"ק נט' כת' דלהה ובע"ח באים ונפרען מהם, דאי"ג דהוא עצמו אינו רשאי ליהנות מהם מ"מ נקראין שלו לענין זה דאם הבע"ח שלו נוטל נפטר הוא מהובו על ידיהם. וורוגמא לה ממש הוא טובות העומז' דאי"ג דין לשראל **לហות נתנים מהם מ"מ עתה ריעקב נתרך בהם והם של ישראל יכולם לשמש בהם הני שני דברים.** אחת להשמש בהם לעיני מצוחה כמו זיקה והחזקת מלמוד תורה וכדומה להחזאים בדברים המסייעים לעבדות ה'. **שנית דמה אחדותים נוטלים אותו מהם הוא להם לנכין ופערען חוב מעוניהם.** משא"כ אם היה העונה זו מעיקרו של עשו לא היה מגיע לשראל גם הני שני פעולות. ותני שני דברים תלמים בהה,adam ישראל עושין רצונו של מקום היו **למשתמשים בטובת עה"ז לעניינים המסייעים לדבר מצחה ועבחרתו של מקום, וכשוו בгалות גיב' משתמשים בו שהרשעים נוטלים כל הטוב ההוא והוא לכפרה עונתיהם, וזהו שרומה **לישמש בהם אחד לה' והוא רבי מצוחה,** ואחד לעוואל ובנה מה שעשו יטל ממנה, **ונמצא דמה שסיבכה ובקה ומן השמים סייעו למשעה הוא דבר קיים ונזכה וגמ' עתה בgalot נט' כת' כוונת הרוצה בה:****

שם נכין לישראל מעוניהם מה שאין להם העזה זו ועשו יש לו, כיון דאיינו שלם ועשוי אוכל משל עצמו, **משא"כ עתת אבל העובד הווא בעצם של יעקב ועשו נוטל ממנו בזרע ובחזקה וישראל ונארים ריקנים מכל טוב ושורם טובו לעיניהם ושותניהם מלאים מכל טובם של ישראל הרי זה החסרן שנחדר להם הוא להם נכין גדול על עונותיהם, וכמו שאמר הכתוב (ישעיה ס. ז) ונושך זיקה ודרשו במסכת ב"ב (דף י, א) דגם מה שעוכרים נוטלים מהם בזרע מכפר עליהם עצקה ואילו היה עשו נתרך לא היה לישראל כפורה זו:** **ועוד דבר אחד יש בהה, דהנה מי שיש לו נכסים ונדר עצמו מהם שאסר על עצמו שלא יהנה מהם כלל. ולא כוורת נראה דעתה **איך לו בחגচסם שלו שום זכות כלל והרי זה דומה כמו שהוא לו להנכסים מעולם. אמן באמצעות איןנו כן דאי"ג הדוא לא יהנה בהם מ"מ מקמת שלו עדין. אתה דייל לעשות בהם דבר מצחה** **וכמו דאיתא בר"ה (דף כת. א) המהדר הנאה משופר מותר לתקיעת מקיעת של מצחה דעתות לאו ליהנות ניתנו. שנית מבואר במסכת נט' כת' כוונת ניתנו. שנית מבואר במסכת נט' כת' כוונת הרוצה בה:****

וותכוין עיינו מרלהות. מלת מרלהות נרלה כצפת יתר. י"ל, זנס רליתי ממן רקיעוט ר"י נצ"ט זוק"ל, לחס מודען למuls, זרולה למדר ענדער **טיזו עזירבה ר"ל, יעס חצונא על חותם עיריך, כי לעם למס סקריה ה' לפניו ליהוות נכח קלח ען קפסת עדר נס סה צהוות קטע לנו גומתצען לנו גלז�ן, וזא פירס מהנא, כל קגניעס קלס רוחס קוין (יעז אפס) מנעני עליינו. והנה י"ל עוד טעם, וכפה עיינו כל ימיה, עין כי נציו כל עזע סי' עוזדות לע"ז, ולע' רלה פקע"ה סלחוו נזין ימתק רלה צמצעין וילטער, לבן ותכסין עיינו, ז"ב, ותכסין עיינו, וקפס קוציטל סכ"ל, נאה מודעןך לימי, על זו מהר מרלהות, ר"ל, כלכן **סכו עיינן, כי זעל רפס מעסיקס הרים וילטער, וכמו זלמרנו זאס פגוזן הקוזט היל זוק"ל.****

ש"ת דברי יציב חלק יורה דעתו סימן קפ"ד-ראה ס"ת שנפל רח"ל

ב"ה, יוניאן סיטי, ב' תרומה תש"ל"ז

עד שאלתך בראה שנפל חלק הימני של הספר תורה לארץ רח"ל, הייר להתנגן ואם צריך תענית וכו'. הנה עיין בש"ת אמרי אש או"ח ס"י, ולאא"ז בש"ת אבנין צדק י"ד ס"י ק"ז, דאי"רו נמי בנפל חלק אחד לארץ, ומוכחת דאין לחלק בין נפל צד אחד או כל הס"ת. עיין באשל אברהם או"ח מהדור"ת ס' מ"ג, שמחמיר לגבי תפילין דאפילו בהגיע רך קצת מהתיתותורה לארץ מוטל התענית שכתבו الآחוריונים ז"ל.

ונගוף הדבר החמירים הפוסקים טובא, עיין באגרות הרמ"ז ס"י ל"ז טעם ע"פ סוד להתענות פ"א תעניות למי שנפל ממנו הס"ת. ובארחות ח"ם (ספרנוקא) ס"מ ס"א הביא מספר מאורי אור, שיתענה מ' יום כנגד מתן תורה, ולמי שרק ראה שנפל חלק שם בין מי שעמד בתור' ד' אמות או לא עין שם.

והאחרונים טרכו למצוא סמרק למינה, ויעיין לאא"ז בש"ת דברי ח"ם ח"א י"ד ס"י נ"ט שכתב, והנה בעייר הדבר שנוהgan אנו בני אשכח להתענות בנפל ס"ת או תפילין אין לו שום רמז בש"ס וכוכ' ובוכ' תשיבות אמר' אש שנדפסו מחדש כתוב להחיזק המנהג משומש א"ד דירושלמי גבי אරור אשר לא יקיים, גם ממש לא מוכח המנהג שצעריכים כולם להתענות, אמונן נ"ל דהטעם הוא דמבודאר בתענית בגמ' שם [דף ט"ז ע"א] שאמרו על מה שמוציאין התייבה לרוחב לומר כל' צנע היה לנו ונתבעה בעונותינו הרי שעונות גורמים לבזין התורה וכו', וכן כל בני בהכנ"ס וכו' ראוי להתענות לתשובה וכו' עיין שם בלשון קדשו.

ולפענ"ד יש למצוא סמרק שהרואה ציר להתענות, מהתוספותא שבעות פ"ג סוף ה"ג, היה ר' אלעזר בן מתיא אמרר הרואה עברי עבריה מתח"ב לראות וכו', ובמפרשין שם מדחקן לפרש עיין חסיד דוד שם. ושמעתה מהגאוו מהר"ם אריק צ"ל לפרש ע"פ המבואר בספרה "ק מהבעש"ט הקדוש דמי שරואה יהוד' עבר עיריה ביזוע שגם אצלי נמצאת מעבירה זו וצריך לעשות תשבה עליה עיין בני יששכר תשרי מאמר ד' דריש ב' אות ז' בעש"ט על התורה פרשת בראשית אות קכד - קל', וזה כוונת התוספותא הרואה עברי עבריה אין זה אלא מפני שהוא עצמו מתח"ב, ולכן נזדמן לו לראות העבירה כדי שעשה תשבה עליה ודפק"ח. ולפ"ז א"ש טובא דגם הרואה שנפל הס"ת שי לו חלק בבזין התורה, ולפיכך צריך להתענות ולעשות תשבה ודוק' ג.